

Lyngdal kommune

Lyngdal, 20 juni 2024

HØRINGSINNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2024 – 2033

Lyngdal kommune har lagt ut kommuneplan-arealdel for sentrumsnære og sjørelaterte områder, samt revidering av bestemmelser, til offentlig høring med frist for innspill den 21 juni 2024.

Naturvernforbundet i Lyngdal (NiL) kjemper for å beskytte naturen. Vi engasjerer oss på vegne av naturen og våre medlemmer i Lyngdal, for å bl.a. skape regional og lokal grønn endring. Vi tar på oss oppgaven med å påpeke at kommuneplanarbeidet bør ha mål om å begrense lokalt naturtap.

Det pågår store klimaendringer med store konsekvenser og tiden for å prioritere naturen og miljøet er nå. Vi trenger et taktskifte for å ta vare på vår felles natur og naturmangfoldet. Klimaendringene vil påvirke vår felles fremtid og vi er i ferd med å skape et villere og farligere vær.

Vi er glade for at det i plandokumentet står;

«Lyngdal kommune må forberede seg både på store endringer om omprioriteringer. Det er behov for å lage en egen plan i forhold til klima og miljø for både å møte konsekvensene av klimaendringene og bidra til å redusere utslippene og ta vare på artsmangfoldet.»

Vi er også relativt fornøyd med det arbeidet kommunen har gjort med planbeskrivelsen og ROS- analysen, men håpet på at gamle vedtatte planer, som ikke er påbegynt, og eldre enn 10 år, ble tatt med på nytt for revisjon. Beslutningsgrunnlaget for vedtak var gammeldags den gang i forhold til dagens beslutningsgrunnlag.

NiL ser at kommunen begynner å få en ny forståelse av natur. Natur er en begrenset ressurs og naturen leverer økosystemtjenester av verdi. Disse økosystemtjenestene kan være flomregulering, la vannet flyte fritt og sakte inn over naturområder, karbonbinding, rensing av vann gjennom jordmassene og rekreasjonsverdier. Natur gir gode liv.

Arealforvaltningen med bruk og omdisponering av landarealer er, sammen med klimaendringene, kjent som den største trusselen mot naturen og naturmangfoldet. Naturen bygges ned, den konverteres, den stykkes opp. Arealendringer og naturødeleggelser er et problem som må stanses fordi vi trenger naturmangfoldet og økosystemer som fungerer med alle artene som lever i dem.

Arealdelen viser forslag til nedbygging i noen sårbare naturområder langs vernede vassdrag, særlig Litleåna. Dette arealforbruket vil være å nyttiggjøre seg verdier som tilhører framtiden. Å åpne for nye store prosjekter, vil være å gripe inn i den friheten vi må tilstå framtidens innbyggere og politikere å skulle ha. Både Grunnloven §112, og naturmangfoldloven §1, pålegger oss å levere fra oss naturen til framtidens generasjoner med tilsvarende kvaliteter til nytte og glede som de vi nyter.

Naturregnskap

Kommunen trenger et naturregnskap fordi alt som blir bygd ned eller endrer har en konsekvens: for artene, karbondioksidet naturen tar opp, regnvannet den absorberer, for

pollinerende arter og for økosystem. Når utbyggerne eller kommunen ikke legger dette inn i et regnskap så mister vi natur og tjenestene naturen gir for vårt samfunn og eksistens. NiL vil derfor sterkt oppfordre kommunen til å ta inn i kommuneplanens arealdel et krav / en målsetting om å holde lokalt naturregnskap. Dette både i arbeidet med kommuneplanen og for enkelte reguleringsplaner. Vi anser det for å være et viktig og sterkt bidrag i kampen for å beskytte og ta vare på naturen. Dette fordi vi trenger å bli ytterligere opplyst om de konsekvenser reguleringsplaner gir.

Naturregnskap må utarbeides og legges til grunn for videre valg av løsninger i arbeidet med kommuneplanen og for enkelte reguleringsplaner, eller før igangsetting av utviklings- og byggeprosjekter, hvis det innebærer tap av eller inngrep i natur. Dette for å gi kommunen bedre forståelse for og oversikt over konsekvensene av en eventuell nedbygging, og med målsetting om å begrense og betraktelig redusere naturforbruket. Vi mener det er en stor mangel ved dagens praksis at en ikke aktivt bruker måleverktøy for å dokumentere nettopp dette.

Naturregnskap skal utarbeides med registrering av naturverdier og det biologiske mangfoldet, og undersøkelser av hvilke konsekvenser for arts mangfoldet tiltaket vil medføre. Dette fordi vi ser at naturverdier og det biologiske mangfoldet ofte er svært dårlig registrert og sjelden oppdatert. En konsekvens av dette kan bli at utbygging fører til tap og forringelse av viktig arts mangfold. Derfor er det viktig at det foreligger et oppdatert og tillitvekkende kunnskapsgrunnlag om naturverdier og biologisk mangfold og konsekvensene av en eventuell utbygging. Dette bl.a. med bakgrunn i Naturmangfoldloven § 8.

Naturmangfold

NiL er meget fornøyd med at kommunestyret enstemmig vedtok å utarbeide en plan for Naturmangfold. Å få registrert naturmangfoldet i kommunen vil på sikt minimere konfliktnivået ved reguleringsplaner. Frem til dette er på plass forslår NiL at en

midlertidig løsning fram til naturmangfold og naturregnskap er etablert og nasjonale databaser gir et bedre datagrunnlag, er å kreve at regulant, i samarbeid med kommunen, iverksetter og utfører registreringer av naturmangfold på artsnivå før det blir tatt stilling til om prosjekt / utbygging skal fortsette eller ikke. På den måten blir kunnskapsgrunnlaget og konsekvensene for videre arbeid med utbygging avdekket tidlig i prosjektet, og eventuelt stoppes før de økonomiske konsekvensene blir for store for regulant / utbygger.

De nasjonale databasene som naturdatabase og artsdatabasen mener vi ikke er fullstendige med tanke på registreringer mange steder i kommunen, derfor forslaget ovenfor.

Arealnøytralitet som krav / målsetting

Arealnøytralitet som krav / målsetting, eller som prinsippgrunnlag for planarbeid, må legges til grunn for videre valg av løsninger i arbeidet med kommuneplanen og for enkelte reguleringsplaner, og i tillegg før igangsetting av utviklings- og byggeprosjekter, der det innebærer tap av eller inngrep i natur. Dette som satsningsområde for å stanse videre tap av naturmangfoldet. Det betyr at vi må gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ned mer natur.

Landskapshensyn

NiL registrerer at det ved utbygging i dag tillates store, svært iøynefallende naturinngrep, gjerne med flatsprengning av stort omfang. Vi anbefaler kommunen å tilstrebe en bevisst holdning til landskap / bebyggelse slik at masseuttak minimeres, og at bebyggelsen og opparbeidelse underordner seg landskapet slik at eksisterende landskapselementer som koller, søkk, trær m.m. søkes bevart. Vi tror det vil bidra til øket trivsel og mulighet for barns

lek. Vi ønsker at ny bebyggelse skal plasseres og tilpasses eksisterende landskap i størst mulig grad slik at større terrenginngrep unngås.

Energi

Naturvernforbundet mener at det ved etablering av ny bebyggelse tilstrebes en vesentlig egenproduksjon av strøm, ved å montere solceller på tak, for derved å bidra til å dempe presset for nye energianlegg i Norge. Det må innarbeides bestemmelsene krav om energiltak for oppvarming av bygg og vann. Det bør også utarbeides en plan for framtidsrettede energibruk for kommunen som helhet med mål om å dempe det totale strømforbruket i Norge gjennom lokalt å utnytte alternative energikilder som f.eks. sol og spill-varme.

Spesifikke kommentarer på kommuneplanen-arealdel

Generelt:

I planbeskrivelsen står det at «*Lyngdal kommune har relativt store arealreserver En hovedutfordring for Lyngdal er at selv om det er store arealreserver, så er nye arealer vanskelig å bygge ut. Årsaken er manglende infrastruktur som krever store investeringer.*»

Når nye arealer nå blir forslått lagt inn i kommunens arealdel, så har mange av disse også manglende infrastruktur og krever store investeringer.

Vi mener at eksisterende godkjente arealer i kommuneplanen bør detaljreguleres først og tas i bruk før nye arealer legges til eksisterende plan.

Lyngdal er heldige som har 2 stk. vernede vassdrag, Litleåna og Lygna, som er av stor nasjonal verdi. De må vi ta vare på og se økosystemene under ett, både i selve vassdraget og naturområdene rundt vassdragene. I plan-bygningsloven para 1-8 står det;

§ 1-8. Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag

I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

For områder langs vassdrag som har betydning for natur-, kulturmiljø- og friluftsinnteresser, eller for vassdragets kapasitet, skal kommunen i kommuneplanens arealdel etter § 11-11 nr. 5 vurdere å fastsette grense på inntil 100 meter der bestemte angitte tiltak mv. ikke skal være tillatt.

Vi vil også henvise til de rikspolitiske retningslinjer som gjelder for vernede vassdrag og anbefaler at kommunen følger disse og grensene.

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1994-11-10-1001/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5

"Retningslinjene gjelder følgende deler av det enkelte verneobjekt avgrenset slik:

- vassdragsbeltet, dvs. hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse."

Til pkt. 4, retningslinjer for vassdragsbeltet:

"Lenger ut fra vannstrengen enn 100 meter, er adgangen til å fastsette utfyllende kommuneplanbestemmelser mer begrenset. Her vil således muligheten til å gi utfyllende bestemmelser til LNF-områdene etter PBL § 20-4, andre ledd bokstav a) og f) ikke være til stede.

NiL er meget bekymret for Litleåna og referer til **Naturmangfoldloven § 10, «En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller blir belastet for.»** Vi ber Lyngdal kommune om å konsekvensutrede Litleåna i sin helhet, ikke «bit for bit», med ROS analyse for følgende 3 forhold:

1. Dagens situasjon inkludert sidebekkene fra handelspark, næringsområder og etablerte boligfelt på Rom / Hagekleiva, samt allerede godkjente detaljreguleringer som får avrenning til Litleåna.
2. Punkt 1 inkludert sannsynlig avrenninger fra områder som allerede er godkjente arealer i kommuneplan-arealdel
3. Punkt 1 og 2 inkludert anbefalte arealer i kommuneplanen som nå er ute til offentlig høring.

Utredningen bør starte fra der Litleåna renner ut i Lygna og til gamle Oftedal bru.

Bolig – og Næringsarealer

Planforslaget viser en tabell der innspill er konsekvens utredet og vurdert, side 35, 36 og 37. NiL støtter de fleste av disse vurderingene, med unntak av de som er listet under:

NR 9: Herdalen

Eksisterende kommuneplan har næringsareal i Herdalen. Vi støtter at første forslag er vesentlig redusert, men vi foreslår også å ta ut nåværende forslag. Dersom allerede vedtatt næringsareal viser seg å ikke være stort nok etter at dette er bebygd, så kan neste generasjon innbyggere og politikere legge ut forslag til tilleggsareal på senere kommuneplan-arealdel.

- Området omslutter Litleåna som er vernet vassdrag.
- Overvann, dreneres ut i elven, forurensning til vassdraget.
- Fiske og friluftsliv vil bli forringet.
- Området har mye dyreliv, inkludert trekkroute for hjortedyr.
- Ref. ROS analysen for **naturmangfold** og de artsobservasjoner som er registrert. Her må hele økosystemer sees i sammenheng. Her er arter av nasjonal interesse og sensitive arter.
- Refererer til PBL para 1-8 og «*rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag*».

NR 23: Berry Alloc

- Her referer vi til PBL para 1-8 og «*rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag*» og vedlegg 3; (*Tabell om forbud for masseuttak og etablering av flomvern*).
- Vedlegger merknadene som ble sendt inn fra NiL til regulant ifm disposisjonssøknad og oppstartet reguleringsarbeid for Berry Alloc.
- Mulighet til å benytte allerede grå arealer ved Akersmyr næringsområde og allerede godkjent areal ved Berry Alloc. Dette vil **begrense** naturinngrep.
- Friluftsområdet blir brukt av barn og av Nygård barnehage.

NR 28: Batteriveien

- Rosfjordbekken, området ved helsehuset er det beste stedet for sjørreten å gyte. Stor mengde overvann som vil komme over en kort periode gir fare for mer forurensning som er negativ for gytebekken og sjørret yngel.

NR 30: Herdalen

- Litleåna ligger i nærheten av næringsarealet.
- Det vil bli store masseuttak. Avrenning til elva må hensyntas.

- Byggeforbudssone i Lyngdal er pr d.d. 50 meter, men bør utvides til 100 meter slik at bestemmelser er iht overordnet lovverk og retningslinjer.

NR 50: Steintomta

- Området rundt er våtmarksområde der vadefugl har tilhørighet.
- Jordmorbekken renner i området og er gytebekk.
- Avrenning direkte til Lygna og Jordmorbekken er uheldig.
- NVE veileder for kantvegetasjon.
- Våtmarksområdet har en flomdempende effekt når flomvann renner rolig utover markene. Eksisterende bebygd område bør restaureres og tilbakeføres til våtmarksområde, ref. «*retningslinjer for vernede vassdrag*» slik at vann fritt kan renne rolig inn ved flom og dermed muligens forhindre erosjon og skade på elvekant lengre ned langs Lygna.

NR 58: Skomrak

- Deler av området ligger innenfor 100 – metersbeltet der det er generelt byggeforbud.

NR P1: Skrumoen

- Løvtrær er allerede hogd ned og hva hvilke biologiske naturmangfold arter er vanskelig å se.
- Området ligger innenfor 100 meter fra vernet vassdrag, Lygna.
- Avrenning med forurensning til Lygna.
- Vil bli store terrengtilpasninger og landskapsendringer.

NR P5: Gullknuden

- Trafikk / samferdsel området ligger nært Gulltjønn og Litleåna, forurenset avrenning til gyte elv for laks og sjørøret.
- Byggeforbudet i kommunen er 50 meter og den bør utvides til 100 meter slik at bestemmelser er iht overordnet lovverk og retningslinjer.
- Ref til planbeskrivelsen – vannforekomster. Arealinngrep kan få alvorlige konsekvenser for Gulltjønn og Litleåna.
- Området «Herdalen /Gullknuden / Vottebakken - Knuden - Oftedal, må sees som et område under ett med tanke på de forskjellige økosystemene som er vassdrag, naturmangfold og leveområde for truede og sensitive arter.

NR P6: Vottebakken, Knuden, Oftedal

- Se samme argumenter som P 5.

NR A5: Opplevelsespark

- Området er skog med høy bonitet. Dersom det innføres bestemmelser at området skal benyttes til friluftsliv og uteaktivitet for barn, ungdom og familier i området er NiL positiv.

Sjørelaterte områder

NR 43: Bærøy – småbåthavn

- Forslagstiller vil utvide eksisterende område for fritidsbebyggelse. Dette området er innenfor 100 metersbeltet, Strandloven og dermed imot nedbygging av strandsonen med hytter. NiL mener at hytter har liten samfunnsnyttig verdi, så en utvidelse er vi sterkt imot.
- Eksisterende bebyggelse på Bærøy har båtplasser. En ny småbåthavn mener vi er unødvendig.

NR 96: Bruvika

- NiL anbefaler ikke så stort fiskeoppdrett i Rosfjorden og støtter kommunestyrets vedtak om å ta denne ut av planen.

NR 163: Rosfjorden / Grønsfjorden:

- Vi anbefaler at 2 av de 5 lokasjonene utgår. Det er lokasjonene i sundet ved Revøybrua og Jåsundbrua. Her er det tidvis stor båttrafikk med fritidsbåter og friluftsliv med fiske fra både båt og land.
- Områdene er ofte benyttet av fritids dykkere da grunnforholdene og sjøbunnen er opplevelsesrik, med spennende sjøforekomster for dykkere å se på.

Bestemmelser

Reguleringsbestemmelser ligger også ute for revisjon. NiL har følgende innspill / kommentarer:

Pkt 2.3 Forhold som skal avklares i reguleringsplanen

- NiL forutsetter at pkt 2.3 og utover blir revidert iht vedtatte kommuneplan-arealdel.

Pkt 2.6.1 Ny bebyggelse

- NiL støtter at det tillates å sette opp solcelle panel på bebyggelse. Vi mener dette må være et krav på nye offentlige bygg og nye næringsbygg.

Pkt 3.1.1 Byggegrense nær sjø og vassdrag

- Byggeforbudssone på 50 meter anbefales endret til 100 meter iht overordnet lovverk og retningslinjer.

Pkt 3.2.1 Maksimal bygge størrelse

- NiL anbefaler at maksimal BYA reduseres noe. 300 m³ gir unødvendig stor naturnedbygging.

Pkt 4.2.2 Tilpasning i terrenget

- Ref pkt 3.2.1
- Flatesprenging skal unngås for å minimere terrenginngrep.

Pkt 4.4.1 Terrengtilpasning

- Flatesprenging skal unngås for å minimere terrenginngrep.

Pkt 4.4.2 Utnyttelsesgrad

- Ref pkt 3.2.1 for fritidsbebyggelse.
- NiL foreslår å redusere arealet noe på bolig. Maksimal utnyttelse på 500 m³ virker stort og gir unødvendig stor naturnedbygging.

Pkt 5.8.13 Vassdrag og kantsone til vassdrag

- Byggeforbudssone på 50 meter bør økes til 100 meter iht overordnet lovverk og retningslinjer.

Pkt 6.1 Hensynsoner

- NiL mener at ordet **bør** endres til **skal**. Denne betydningen av bygging innenfor hensynsoner for natur innskjerpes, da og konflikter blir minimert når reguleringsplaner skal vedtas.

Generelt:

- NVE veileder om «**kantvegetasjon langs vassdrag**» og bekker bør legges inn i bestemmelser der dette er aktuelt, da kantvegetasjon har stor betydning for økosystemene langs vassdrag og bekker.

Oppsummering

NiL er meget bekymret for Litleåna og den harde belastningen elva har i dag. Den vil bli mer belastet når allerede godkjente reguleringsplaner i områdene på Rom blir bygd ut, samt allerede godkjente arealplaner i Herdalen blir regulert. I dag er Litleåna hardt belastet med avrenning fra eksisterende bebyggelse /næring /samferdsel. Det bør gjøres en helhetlig konsekvensanalyse for totalbelastningen for dette vernede vassdraget. Da må eksisterende belastning, sammen med forslag til nye arealplaner være inkludert. Dersom forslagene til ny kommuneplan – arealdel langs Litleåna blir vedtatt som helhet er vi redde for at elva kollapser og naturverdiene elva har blir borte.

Naturmangfoldloven § 10, «En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller blir belastet for.» Vi ber Lyngdal kommune om å konsekvensutrede Litleåna i sin helhet, ikke «bit for bit», med ROS analyse for følgende 3 forhold:

1. Dagens situasjon inkludert sidebekkene fra områdene handelspark, næringsområder og etablerte boligfelt på Rom / Hagekleiva, samt allerede godkjente detaljreguleringer som får avrenning til Litleåna.
2. Punkt 1 inkludert sannsynlig avrenninger fra områder som allerede er godkjente arealer i kommuneplan-arealdel
3. Punkt 1 og 2 inkludert anbefalte arealer i kommuneplanen som nå er ute til offentlig høring.

Utredningen bør starte fra der Litleåna renner ut i Lygna og til gamle Oftedal bru.

NiL har registrert at kartgrunnlaget som Agder Fylkeskommune har med tanke på side bekker til Litleåna, som er gytebekker, ikke er med i kartgrunnlaget som er lagt ut ifm denne offentlige høringen. Disse bekkene er viktige med tanke på fisk, avrenning med forurenset vann til disse bekkene som ender opp i Lygna eller Litleåna. NiL mener disse bekkene vil påvirke enkelte av forslagene til ny arealplan.

Med hilsen

Espen Belland

Leder i Naturvernforbundet i Lyngdal

E-post: lyngdal@naturvernforbundet.no

